

การพัฒนาโซ่อุปทานสินค้าและบริการเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมในพื้นที่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ด้วยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน

The Development of Good and Service Supply Chain to Promote Culture in Hat Yai
District Songkhla Province Using the SCOR Model

ศรัณยู กาญจนสุวรรณ¹ จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ² ดวงธิดา พัฒโน¹ ณัฐกานต์ รัตนพันธุ์¹ สมัยนีย์ ช. บุญพันธ์¹ รุขติ บิลหมัด¹ รจนา ขุนแก้ว¹
อรรถพร หวังพูนทรัพย์¹ รักษिता สรรพอร่ามเดชะ³ สุภาพร วุกถ้อง³ และดนุวัศ สุวรรณวงศ์^{1*}
Sarunyoo Kanchanasuwan¹ Jumphon Chuenjitsiri² Duangthida Pattano¹ Nattakan Rattanapan¹ Kayanee Chor Boonpunth¹
Ruchdee Binmad¹ Rojana Khunkaew¹ Attaporn Wangpoonsarp¹ Raksita Sappa-aramdech³ Supaporn Wookthong³
and Danuvat Suwanvong^{1*}

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

²คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

³สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

¹Faculty of Management Science, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90110, Thailand

² Faculty of Law, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90110, Thailand

³ Princess Galyani Vadhana Institute of Cultural Studies, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90110, Thailand

*Corresponding author, e-mail: danuvat.s@psu.ac.th

(Received: Nov 7, 2024; Revised: Mar 13, 2025; Accepted: Mar 17, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มุ่งศึกษาโซ่อุปทานของสินค้าและบริการกรณีศึกษาในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และวิเคราะห์ส่วนกลางน้ำของโซ่อุปทานที่ศึกษา 3 กลุ่ม คือ บริการรถตุ๊กตุ๊ก ลูกปัดมโนราห์ และกระเบื้อง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 12 ราย ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จากผู้ที่มีประสบการณ์และความชำนาญในโซ่อุปทานที่ศึกษา เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถามได้เท่ากับ 1.00 และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้เทคนิคสามเส้า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มและเขียนภาพพร้อมข้อความอธิบายกระบวนการทำงานของโซ่อุปทาน วิเคราะห์ส่วนกลางน้ำของโซ่อุปทานด้วยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่า โซ่อุปทานทั้ง 3 มีต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังนี้ รถตุ๊กตุ๊กประกอบด้วยบริษัทที่ผลิตรถ ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊ก และผู้ซ่อมหรือรับซื้อรถตุ๊กตุ๊กที่ชำรุด ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กควรเพิ่มความสามารถด้านการถ่ายรูปและการใช้ภาษาสื่อสาร กระเบื้องประกอบด้วยบริษัทผู้ผลิตวัตถุดิบ โรงงานผลิตกระเบื้อง และวัดผู้ซื้อกระเบื้อง ซึ่งพบว่า ความต้องการของสินค้านี้น้อยลงและสำหรับลูกปัดมโนราห์ประกอบด้วยผู้ผลิตวัตถุดิบ ผู้ผลิตลูกปัดมโนราห์ การขายสินค้าให้กับลูกค้าผ่านช่องทางต่าง ๆ ซึ่งพบว่าสินค้าลูกปัดมโนราห์ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะ คือ ผู้ประกอบการในส่วนกลางน้ำของโซ่อุปทานทั้ง 3 ควรจะได้รับการสนับสนุนในแง่ต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงพัฒนาสินค้า/บริการ การปรับปรุงช่องทางการขายสินค้า/บริการ ให้มีความหลากหลายและสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : โซ่อุปทานสินค้าและบริการ การส่งเสริมวัฒนธรรม แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน

Abstract

This qualitative research aims to study the supply chain of goods and services in the case study area of Hat Yai District, Songkhla Province and analyze the middle stream of the supply chain studied in 3 groups: Tuk-tuk service, Manora beads, and tiles. There were 12 key informants who were selected by purposive technique from those who had experience and expertise in the studied supply chain. The research instrument was a semi-structured interview in which experts assessed the accuracy of the questions as 1.00 and checked the accuracy of the data using the triangulation technique. Data were analyzed by content

analysis, grouping, and drawing pictures with text to explain the work processes of the supply chain. The middle stream of the supply chain was analyzed using an operation reference model. The research results found that the 3 supply chains have upstream, midstream, and downstream as follows: Tuk-tuks consist of companies that manufacture vehicles, tuk-tuk operators, and those who repair or buy damaged Tuk-tuks. It was found that Tuk-tuk operators should improve their photography skills and language communication. Tiles consist of raw material manufacturers, tile factories, and tile buyers, which found that the demand for the products was decreasing. Manora beads consist of raw material manufacturers, Manora bead manufacturers. Selling products to customers through various channels, it was found that Manora beads are not very well known. From the study results, it is recommended that entrepreneurs in the central water of the three supply chains should receive support in various aspects, such as improving and developing products/services, improving sales channels/services to be more diverse and able to reach consumers more.

Keywords: Good and service supply chain, Cultural promotion, SCOR model

บทนำ

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าและบริการของท้องถิ่น โดยเน้นให้สินค้าหรือบริการของชุมชนมีการส่งเสริมวัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องมีรายละเอียดที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ เรื่องราวและวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของท้องถิ่น โดยทั่วไปจะเป็นสินค้าและบริการที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสินค้าที่นำไปสู่การเรียนรู้ทางคุณค่าของท้องถิ่นในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านการใช้วัตถุดิบที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยสินค้าหรือบริการของท้องถิ่นไม่ควรเป็นสินค้าหรือบริการแค่ว่างจำหน่าย แต่ต้องเป็นสินค้าหรือบริการที่นำไปสู่การเรียนรู้ในด้านของคุณค่า แหล่งที่มาของวัตถุดิบ กระบวนการผลิต กระบวนการกระจายสินค้า การค้าปลีกจนถึงมือของลูกค้า หรือเรียกว่า โซ่อุปทาน (Supply chain) นั้นเอง โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพมีจุดเด่นเป็นของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น (Permpol & Srithong, 2023) ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดการโซ่อุปทานให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสินค้าและบริการทุกชนิดจะมีกระบวนการเริ่มตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ คือ เริ่มจากวัตถุดิบ ผู้ผลิต ผู้กระจายสินค้า ผู้ค้าปลีก ไปจนถึงมือลูกค้า หากกระบวนการต่าง ๆ ที่กล่าวมามีประสิทธิภาพก็จะทำให้เป็นที่พึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ซึ่งจะพบว่าทุกร้านค้าย่อมต้องการโซ่อุปทานที่ดี มีประสิทธิภาพตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ดังนั้นโซ่อุปทานจึงมีความสำคัญอย่างมากในทุกธุรกิจ เพราะเป็นส่วนที่เชื่อมโยงทุกส่วนไม่ใช่เพื่อให้เกิดการบริการที่ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการโซ่อุปทานได้อย่างมีประสิทธิภาพจะสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและการขนส่ง ทำให้ราคาบริการหรือสินค้ามีความสามารถในการแข่งขันในตลาด สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทันทั่วถึง ช่วยลดระยะเวลาการรอคอย ลดการสูญเสียทรัพยากร และเพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินการ และโซ่อุปทานที่มีความยืดหยุ่นจะสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การปรับเปลี่ยนเส้นทางขนส่งหรือการจัดหาวัตถุดิบในกรณีที่มีปัญหาหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด นอกจากนี้โซ่อุปทานที่แข็งแกร่งจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้ให้บริการ ซึ่งจะยังเป็นประโยชน์ในการทำธุรกิจในระยะยาว

จากนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าและบริการของท้องถิ่น ทำให้จังหวัดสงขลามีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอหาดใหญ่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการคมนาคมทั้งทางอากาศ รถยนต์และรถไฟที่สามารถเชื่อมต่อระหว่างภาคใต้ตอนบน ภาคใต้ฝั่งตะวันตก และประเทศมาเลเซีย ตลอดจนถึงประเทศสิงคโปร์ เป็นเมืองที่มีความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา อีกทั้งยังเป็นเมืองหลักทางด้านการท่องเที่ยวของภาคใต้อีกด้วย (Pattano, 2015) โดยอำเภอหาดใหญ่ยังคงมีสภาพที่เต็มไปด้วยทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมที่ถือเป็นต้นทุนในการพัฒนาความเป็นเมืองได้อย่างดี เช่น ความหลากหลายของผู้คนทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยประชากรมีทั้งชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิม และชาวไทยจีน อีกทั้งอำเภอหาดใหญ่ยังเป็นศูนย์รวมทางการศึกษาและการรักษาพยาบาลของภาคใต้รวมทั้งศูนย์รวมสินค้าราคาถูกและความบันเทิงเป็นจำนวนมาก (Chanisada *et al.*, 2016) ความหลากหลายในมิติต่าง ๆ ในอำเภอหาดใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวัฒนธรรมสามารถนำมาพัฒนาส่งเสริมให้เป็นที่น่าสนใจต่อลูกค้าและผู้รับบริการหรือนักท่องเที่ยวได้ ในกรณีนี้ได้มีงานวิจัยที่เป็นองค์ความรู้สนับสนุน

การพัฒนา เช่น Chuenjitsiri *et al.* (2022) ที่ได้ศึกษารวบรวมวัฒนธรรมมรดกที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของเมืองพบว่า ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ 1) อาหารมรดก เช่น กุยฮ่าย 2) มรดกแห่งศรัทธา เช่น ศาลเจ้าวัดฉือฉาง มัสยิดปากีสถาน 3) เทศกาลมรดก เช่น ประเพณีและความเชื่อของชุมชน และ 4) วิถีชีวิตมรดก คือรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมรดก อย่างไรก็ตามจากการลงสำรวจในพื้นที่เบื้องต้นเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาที่จะสามารถเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและสามารถหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขต่อไปได้ ทำให้ผู้วิจัยพบว่า วัฒนธรรมมรดกดังกล่าวยังขาดการเชื่อมโยงกับโซ่อุปทานของสินค้าและบริการอื่น ๆ ที่มีในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโซ่อุปทานของบริการขนส่งระหว่างวัฒนธรรมมรดก รวมทั้งโซ่อุปทานของสินค้าที่นิยมใช้ในวัฒนธรรมมรดกทั้งในการก่อสร้างสถานที่มรดก และในพิธีกรรมแห่งศรัทธาต่าง ๆ เหล่านั้น

จากความสำคัญดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมวัฒนธรรมเมืองหาดใหญ่ โดยอาศัยต้นทุนพหุทางสังคมที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่และศาสตร์ด้านการจัดการที่มีผู้วิจัยมีความชำนาญ โดยการเลือกศึกษาและพัฒนาโซ่อุปทานของบริการและสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่มา 1 บริการ และ 2 สินค้า ที่มีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ 1) บริการรถตุ๊กตุ๊ก ซึ่งเป็นบริการขนส่งที่มีในเมืองหาดใหญ่มายาวนานและเป็นรูปแบบการขนส่งที่สามารถเชื่อมต่อวัฒนธรรมมรดกได้ 2) กระเบื้อง ซึ่งเป็นสินค้าที่ใช้เป็นวัสดุอุปกรณ์หนึ่งในการก่อสร้างสถานที่มรดกต่าง ๆ ที่จะช่วยให้สถานที่มรดกนั้น ๆ สวยงามมีความน่าสนใจ เกิดความซาบซึ้งทางศิลปวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น และ 3) ลูกปัดมโนราห์ ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ประดับในการรำโนราห์อันเป็นศิลปะการแสดงทางวัฒนธรรมที่สำคัญของภาคใต้ รวมทั้งเมืองหาดใหญ่ ซึ่งสามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวได้ และจากการศึกษาสำรวจของผู้วิจัยเกี่ยวกับของที่ระลึกประเภทลูกปัดมโนราห์ในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่พบว่า ยังขาดของที่ระลึกประเภทนี้ซึ่งเป็นของที่ระลึกที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้ โดยผู้วิจัยเชื่อว่าการจัดการโซ่อุปทานจะช่วยให้ธุรกิจบริการรถตุ๊กตุ๊ก การผลิตสินค้าประเภทกระเบื้องและลูกปัดมโนราห์จะสามารถวางแผนการดำเนินการตั้งแต่น้ำจนถึงปลายน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และให้สามารถส่งเสริมวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างดี รวมถึงสามารถตรวจสอบคุณภาพของบริการและสินค้าได้ เพื่อให้สินค้าและบริการถึงมือผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากที่สุด รวมทั้งยังสามารถเป็นเครื่องมือในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันขององค์กรได้ โดยการปรับปรุงประสิทธิภาพในทุกขั้นตอนของโซ่อุปทาน เช่น การลดต้นทุนการผลิต การสอดคล้องอัตลักษณ์ของท้องถิ่น หรือการทำให้การจัดส่งสินค้าหรือบริการเร็วขึ้น

การวิเคราะห์โซ่อุปทานข้างต้นผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์โซ่อุปทานในระยะกลางน้ำซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานในด้านการนำเข้าวัตถุดิบไปสู่การผลิตสินค้าและบริการที่มีการดำเนินการในเมืองหาดใหญ่ โดยใช้แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทานเนื่องจากเป็นแบบจำลองที่สามารถเข้าใจภาพรวม (Promdee *et al.*, 2022) และจะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงปัญหาและข้อควรปรับปรุงพัฒนา เพื่อสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองที่ครอบคลุมทั้งสินค้าและบริการ เพื่อที่จะสามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาโซ่อุปทานของสินค้าและบริการกรณีศึกษาในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. วิเคราะห์ส่วนกลางน้ำของโซ่อุปทานกรณีศึกษาในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน (SCOR model)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสัมภาษณ์จำนวน 12 ราย ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความชำนาญในโซ่อุปทานที่ศึกษาซึ่งจะเน้นเฉพาะส่วนที่เป็นกลางน้ำของโซ่อุปทานซึ่งมีงานที่สำคัญได้แก่ การจัดหา การผลิต และการกระจายสินค้าส่งต่อไปให้กับสมาชิกในลำดับถัดไป โดยการสืบหาผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยเทคนิค Snowball จนได้ข้อมูลอิ่มตัว (Sutheewasinnon & Pasunon, 2016) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 4 ราย คือ กลุ่มที่ 1 โซ่อุปทานรถตุ๊กตุ๊ก ประกอบด้วยตัวแทนจากสหกรณ์ตุ๊กตุ๊กและผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊ก ประเภทละ 2 ราย กลุ่มที่ 2 โซ่อุปทานลูกปัดมโนราห์ ประกอบด้วยศิลปินพื้นบ้านด้านการรำโนราห์ที่ทำลูกปัดมโนราห์และอาสาสมัครประจำหมู่บ้านที่มีการทำลูกปัดมโนราห์ ประเภทละ 2 ราย กลุ่มที่ 3 โซ่อุปทานกระเบื้องประกอบด้วยผู้ประกอบการกระเบื้องและเจ้าหน้าที่ที่ขนส่งสถานที่ผลิตกระเบื้อง (เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ทำการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับกระเบื้อง) ประเภทละ 2 ราย เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างที่ผ่านการตรวจคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยค่า IOC (Index of item objective congruence)

จำนวน 3 คน ซึ่งได้ค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถามคือ IOC เท่ากับ 1.00 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยประสานไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและนัดหมายเพื่อร่วมกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ แล้วผู้วิจัยปฏิบัติการสัมภาษณ์ตามแผนและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้เทคนิคสามเส้า คือให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วจัดกลุ่มและเขียนภาพพร้อมข้อความอธิบายกระบวนการทำงานของโซ่อุปทานของสินค้าและบริการกรณีศึกษา และใช้แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทานเพื่อทำการวิเคราะห์ส่วนกลางน้ำของโซ่อุปทานในแต่ละหน้าที่ของการวางแผน (Plan) การจัดหา (Source) การผลิต (Make) และการส่งมอบ (Delivery) เพื่อที่จะสามารถนำเสนอปัญหาพร้อมทั้งแนวทางการแก้ไข

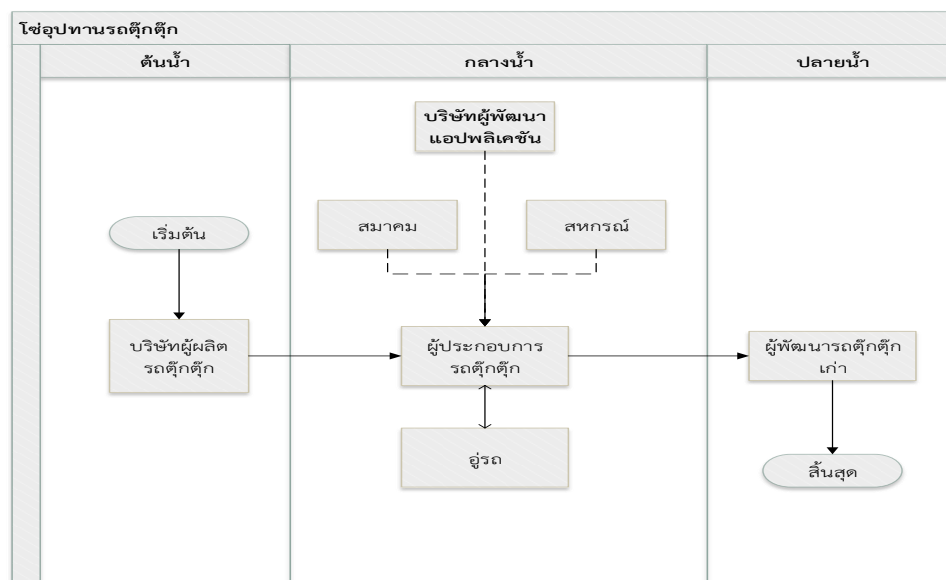
ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานรถตุ๊กตุ๊ก โซ่อุปทานลูกปัดมโนราห์ และโซ่อุปทานกระเบื้อง โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาโซ่อุปทานกรณีศึกษาทั้ง 3 โซ่อุปทาน

1.1 โซ่อุปทานรถตุ๊กตุ๊ก

รถตุ๊กตุ๊กเปรียบเสมือนตัวเชื่อมต่อวัฒนธรรมในเมืองหาดใหญ่ เนื่องจากนักท่องเที่ยวนิยมใช้บริการรถตุ๊กตุ๊กเพื่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งโซ่อุปทานรถตุ๊กตุ๊กเป็นดังภาพที่ 1 และตารางที่ 1

ภาพที่ 1 โซ่อุปทานรถตุ๊กตุ๊ก

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาวเคราะห์โซ่อุปทานของบริการรถตุ๊กตุ๊ก

ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ
บริษัทผู้ผลิตรถตุ๊กตุ๊ก	ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊ก สหกรณ์ สมาคม ผู้รูด และบริษัทผู้พัฒนาแอปพลิเคชัน	ผู้พัฒนารถตุ๊กตุ๊กเก่า
1. การจัดหา บริษัทผู้ผลิตรถตุ๊กตุ๊กได้มีการจัดหาวัตถุดิบและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการผลิตรถตุ๊กตุ๊ก	1. การจัดหา ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กซื้อรถยนต์เอนกประสงค์จากบริษัทผู้ผลิตรถยนต์	1. การจัดหา หลังจากที่มีการใช้งานรถตุ๊กตุ๊กตามระยะเวลาที่เหมาะสม รถตุ๊กตุ๊กจะถูกขายไปยังผู้พัฒนา
2. การผลิต บริษัทผู้ผลิตรถตุ๊กตุ๊กได้ทำการผลิตรถออกมาเพื่อขายสู่ท้องตลาดโดยทั่วไป	2. การผลิต ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กก็จะนำรถตุ๊กตุ๊กไปปรับแต่งที่อู่รถยนต์ในท้องถิ่นของอำเภอหาดใหญ่ เช่น การติดหลังคา การเปลี่ยนสี ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายประมาณหนึ่งแสนกว่าบาท หลังจากผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กทำการดัดแปลงรถยนต์เอนกประสงค์เป็นรถตุ๊กตุ๊กแล้ว ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กก็จะเข้าไปเป็นสมาชิกกับสหกรณ์รถรับจ้างเพื่อให้สหกรณ์ช่วยสนับสนุนในเรื่องของทะเบียนรถยนต์รับจ้างสาธารณะ (ป้ายเหลือง) หลังจากผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กได้ป้ายทะเบียน หลังจากได้รถตุ๊กตุ๊กเพื่อให้บริการกับนักท่องเที่ยวแล้ว ก็จะมีสมาคมที่จะสนับสนุนการประกอบการของผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊ก เช่น การจัดอบรม	ผู้พัฒนารถตุ๊กตุ๊กเก่าจะทำการซ่อมแซมรถให้อยู่ในสภาพดี
3. การกระจายสินค้า รถยนต์ที่ผลิตได้จะทำการ		

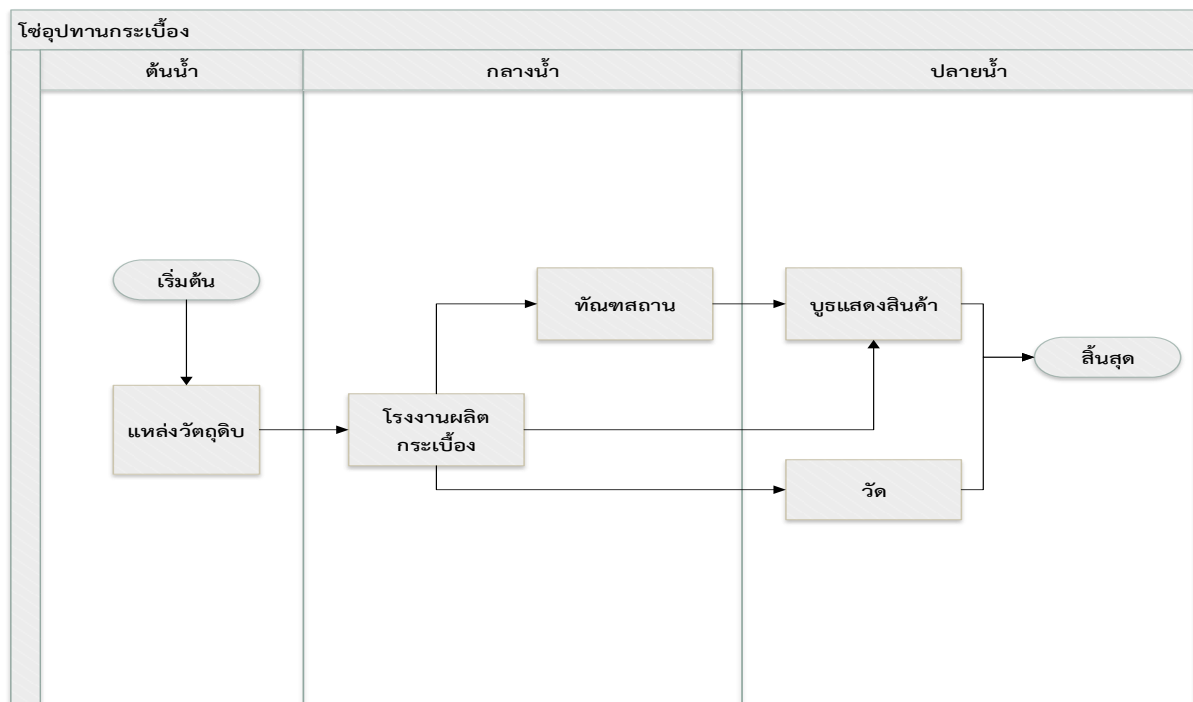
ตารางที่ 1 (ต่อ)

ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ
กระจายไปยังสาขาต่าง ๆ ทั่วประเทศ	ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊ก การจัดทำแอปพลิเคชันเพื่อให้ผู้โดยสารสามารถจองรถตุ๊กตุ๊ก และทราบค่าบริการได้ล่วงหน้าโดยร่วมมือกับบริษัทผู้พัฒนาแอปพลิเคชัน 3. การกระจายสินค้า ลักษณะการให้บริการของรถตุ๊กตุ๊กในหาดใหญ่สามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ - รูปแบบที่ 1 ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กจะมีจุดจอดของตนเอง รถตุ๊กตุ๊กรูปแบบนี้จะ ไม่ค่อยรับลูกค้าระหว่างทาง การบริการจะคล้าย ๆ กับการจ้างเหมา - รูปแบบที่ 2 ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กจะไม่มีที่จอดเป็นของตนเอง ผู้ประกอบการ รถตุ๊กตุ๊กจะต้องขับรวนไปเรื่อย ๆ ทั่วเมืองหาดใหญ่เพื่อหาผู้โดยสาร	3. การกระจายสินค้า นำรถตุ๊กตุ๊กไปขายให้กับ กลุ่มคนที่นิยมเล่นรถเก่า

1.2 โซ่อุปทานกระบือ

หาดใหญ่ถือเป็นเมืองหนึ่งที่มีวัฒนธรรมและความเชื่อที่หลากหลาย โดยเฉพาะวัฒนธรรมหรือความเชื่อที่มักจะมีการแสดงอยู่ในบริเวณสถานที่ต่าง ๆ เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิด โดยพื้นที่ที่มักมีการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อและวัฒนธรรมมักจะมีตรงหลังคา หรือผนัง อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมืองหาดใหญ่ที่มักจะมีนักท่องเที่ยวใช้บริการรถตุ๊กตุ๊กหรือรถขนส่งสาธารณะอื่น ๆ เข้าไปดูสถาปัตยกรรมที่สวยงามที่อยู่ในวัดต่าง ๆ ซึ่งมีการทำบนพื้นฐานของความเชื่อและวัฒนธรรมในอดีต

โรงงานกระบือ่งที่งานวิจัยนี้กล่าวถึงเป็นตัวแปรสำคัญที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการถ่ายทอดความเชื่อและวัฒนธรรมต่าง ๆ ผ่านหลังคาและผนังของวัด หรือพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความสำคัญทางความเชื่อ ยกตัวอย่างเช่น วัดพะโคะหรือวัดราชประดิษฐฐานซึ่งเป็นวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีทางศาสนา เป็นที่ประดิษฐานพระเมลาหลักเจดีย์ซึ่งเป็นศิลปะสถาปัตยกรรมทางใต้ และเกี่ยวข้องกับตำนานหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลเจ็ด หรือวัดฉือฉางซึ่งเป็นวัดในพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานที่มีความสวยงาม จนเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่จะต้องมาเยี่ยมชมเมื่อมาท่องเที่ยวเมืองหาดใหญ่ งานวิจัยนี้จึงได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้ที่นำความเชื่อและวัฒนธรรมต่าง ๆ ไปถ่ายทอดบนหลังคาหรือกำแพงวัด จึงขอกกล่าวถึงโซ่อุปทานกระบือ่งเพื่อให้เห็นภาพการทำงานทั้งระบบดังภาพที่ 2 และตารางที่ 2

ภาพที่ 2 โซ่อุปทานกระบือ่ง

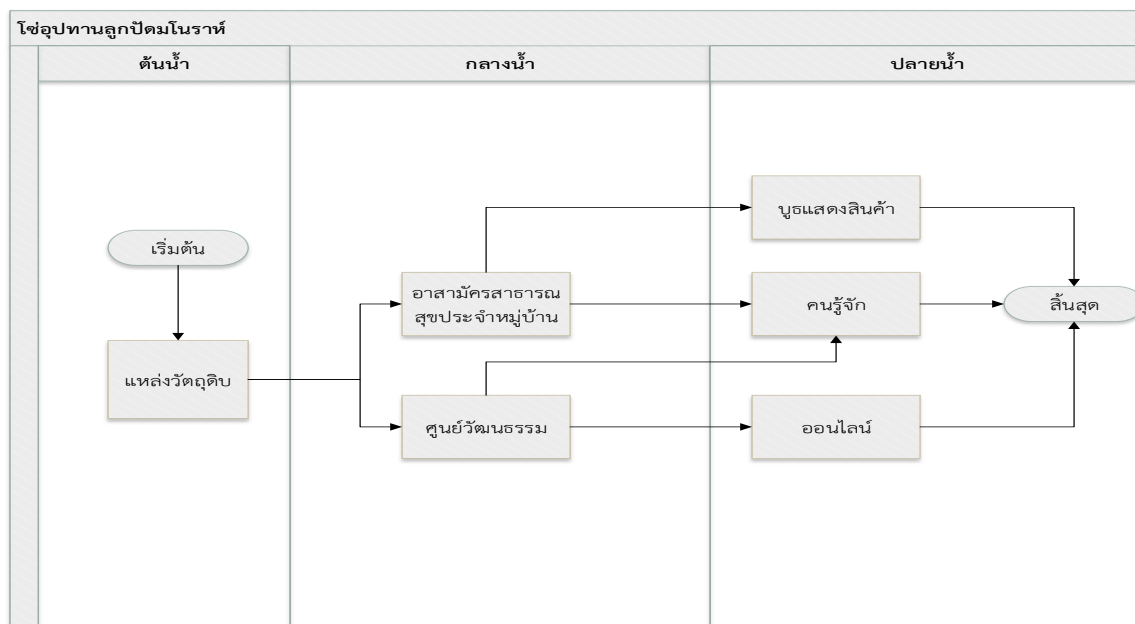
ตารางที่ 2 ผลการศึกษาวิเคราะห์โซ่อุปทานกระเบื้อง

ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ
แหล่งวัตถุดิบ 1. การจัดหา บริษัทผู้ผลิตวัตถุดิบมีการจัดหาวัตถุดิบจากแหล่งต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือ 2. การผลิต บริษัทผู้ผลิตวัตถุดิบ เช่น ดินเหนียว ดินน้ำมัน เทียนเหนียว สีฝุ่นแดง พาราฟิน และซีเมนต์ 3. การกระจายสินค้า ผู้รับขนส่งจะนำวัตถุดิบมาส่งที่ โรงงานผลิตกระเบื้อง	โรงงานผลิตกระเบื้อง และพัฒนา 1. การจัดหา กระเบื้องมักจะผลิตจากวัสดุต่าง ๆ เช่น ดินเผา เซรามิกหรือวัสดุที่ใช้ในการทำกระเบื้อง โดยการจัดหาดิน หรือวัสดุดังกล่าว จะต้องจัดหาจากแหล่งที่เหมาะสม เช่น โรงงานผลิตวัสดุสังเคราะห์ หรือแหล่งดินที่มีคุณภาพดี 2. การผลิต หลังจากที่ได้รับวัตถุดิบ กระเบื้องจะถูกผลิตผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การผสมวัสดุ การขึ้นรูป การอบ หรือการเคลือบผิว กระเบื้องที่ผลิตต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมทั้งในเรื่องของความแข็งแรง ความทนทาน ต่อสภาพอากาศ ความสามารถในการดูดซับน้ำ และรูปลักษณะที่เหมาะสม กระเบื้องที่ผลิตแล้วต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพเพื่อให้แน่ใจว่าได้มาตรฐาน เช่น ความแข็งแรงของวัสดุ ความสมบูรณ์ของสีและผิวกระเบื้อง เพื่อให้กระเบื้องพร้อมใช้งานและทนทานในระยะยาว อย่างไรก็ตามพัฒนาได้มีส่วนช่วยในเรื่องของการเพิ่มความหลากหลายให้กับตัวสินค้า ทำให้สินค้าเกิดมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น การนำกระเบื้องไปผนวกกับงานจักรสานเพื่อทำเป็นที่รองแก้ว 3. การกระจายสินค้า กระเบื้องที่ได้จากการผลิตจะถูกขนส่งไปยังโครงการก่อสร้าง หรือผู้ใช้ปลายทาง เช่น วัด ซึ่งอาจต้องขนส่งไปยังที่ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยขนส่งผ่านทางบกหรือทางน้ำ ขึ้นอยู่กับสถานที่ของโรงงานผู้ผลิตและลูกค้า อย่างไรก็ตามในปัจจุบันผู้ประกอบการได้มีการเพิ่มช่องทางการกระจายสินค้าสู่ลูกค้าโดยการออกบูธเพิ่มเติมจากวิธีการที่มีอยู่เดิม	บูธแสดงสินค้า วัด 1. การจัดหา วัดได้รับกระเบื้องจากโรงงานผลิตกระเบื้อง ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการสั่งผลิตจากทางวัดโดยใช้รูปแบบผลิตตามสั่ง (Make to order) และสำหรับสินค้าบางชนิดที่ผลิตมาเพื่อเพิ่มมูลค่าจะทำการนำไปออกบูธ 2. การผลิต หลังจากที่กระเบื้องถูกส่งมอบไปยังลูกค้าแล้ว กระบวนการถัดไป คือการติดตั้งกระเบื้อง ซึ่งอาจจะทำโดยช่างผู้เชี่ยวชาญหรือทีมงานที่ได้รับการว่าจ้างจากเจ้าของโครงการ กระเบื้องที่ใช้ต้องมีการวางในตำแหน่งที่เหมาะสมและการปรับแต่งให้พอดีกับขนาดพื้นที่ที่ต้องการปู เช่น พื้นภายในวัดหรืออาคาร 3. การกระจายสินค้า กระเบื้องจะถูกนำไปติดตั้งสถานที่ต่าง ๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ

1.3 โซ่อุปทานลูกปัดมโนราห์

ชุมชนคลองแหซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอหาดใหญ่มีวัฒนธรรมหนึ่งที่มีคุณค่ามาก คือการรำมโนราห์ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยมาตั้งแต่ในอดีต ชุมชนคลองแหมีการสอนวิธีการรำมโนราห์ให้กับเยาวชนที่มีความสนใจในศิลปะแขนงนี้ และได้มีการพาไปแสดงยังสถานที่ต่าง ๆ ตามเทศกาล เช่น ตลาดน้ำคลองแห ซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ชุมชนคลองแหเป็นชุมชนที่มีศิลปวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และบอกต่อเป็นอย่างมาก แต่ยังมีของที่ระลึกที่สื่อถึงวัฒนธรรมไม่มากนัก ที่จะเป็นตัวเลือกให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อเพื่อเก็บเป็นที่ระลึก หรือซื้อเพื่อเป็นของฝากให้กับบุคคลสำคัญ งานวิจัยจึงได้ร่วมกับชุมชนในการทำสินค้าที่จะสามารถเป็นของที่ระลึกได้นั้น คือลูกปัดมโนราห์ ซึ่งงานวิจัยนี้จะขอลำถึงโซ่อุปทานลูกปัดมโนราห์ เพื่อให้เห็นภาพทั้งระบบดังภาพที่ 3 และตารางที่ 3

ภาพที่ 3 โซ่อุปทานลูกปัดมโนราห์

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาโซ่อุปทานของลูกปัดมโนราห์

ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ
แหล่งวัตถุดิบ	ศูนย์วัฒนธรรม และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	ออนไลน์ คนรู้จัก บูธแสดงสินค้า
1. การจัดหา ร้านค้าจะทำการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตลูกปัดมโนราห์ เช่น แก้วหรือวัสดุจากธรรมชาติ	1. การจัดหา ลูกปัดมโนราห์มักผลิตจากวัสดุต่าง ๆ เช่น แก้วพลาสติก หรือวัสดุธรรมชาติอื่น ๆ ที่นำมาผลิตเป็นลูกปัด โดยกระบวนการแรก คือการจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพดีจากแหล่งที่เหมาะสม เช่น การหาซื้อแก้วที่มีสีสวยและทนทาน หรือการจัดหาวัตถุดิบที่เหมาะสมกับการผลิตลูกปัดที่มีลักษณะเฉพาะ	1. การจัดหา ส่วนใหญ่แล้วลูกค้าจะทำการซื้อสินค้าผ่านคนรู้จัก โดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ หรือการไปซื้อสินค้าจากบูธแสดงสินค้า
2. การผลิต ผู้ผลิตวัตถุดิบจะทำการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตลูกปัดมโนราห์	2. การผลิต ศูนย์วัฒนธรรมได้ร่วมกับชุมชนเพื่อทำการออกแบบลูกปัดมโนราห์ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เนื่องจากลูกปัดที่ใช้ในงานมโนราห์จะต้องมีขนาด รูปทรง และสีที่สวยงาม รวมถึงความสามารถในการจับแสงได้ดี เมื่อจัดวางในรูปแบบต่าง ๆ การออกแบบจะเกี่ยวข้องกับการเลือกสีกระຈ้างและลวดลายที่เหมาะสมเพื่อให้เข้ากับความงามของการแสดงมโนราห์ หรือการใช้งานในงานวัฒนธรรม ซึ่งสำหรับขั้นตอนการผลิตนั้นจะมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมาช่วยในขั้นตอนนี้ด้วย	2. การผลิต ผู้ที่ซื้อสินค้าโดยส่วนใหญ่มักจะซื้อสินค้าเพื่อใช้เป็นของที่ระลึก
3. การกระจายสินค้า ผู้ผลิตวัตถุดิบจะวางขายสินค้าตามร้านค้าท้องถิ่น	3. การกระจายสินค้า หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนการผลิต ก็จะเป็นขั้นตอนการกระจายสินค้าไปสู่ลูกค้าซึ่งมีการใช้หลากหลายช่องทางด้วยกัน เช่น การออกบูธแสดงสินค้า ออนไลน์ และการขายสินค้าผ่านทางคนรู้จัก เป็นต้น	3. การกระจายสินค้า สินค้าได้ถูกกระจายไปให้กับลูกค้าโดยผ่านช่องทางบริษัทรับขนส่ง หรือการรับสินค้าหลังจากการซื้อของที่บูธแสดงสินค้า

2. ผลการวิเคราะห์ส่วนกลางน้ำของโซ่อุปทานกรณีศึกษาในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน (SCOR model)

ผลการวิเคราะห์โซ่อุปทานกลางน้ำของโซ่อุปทานกรณีศึกษาทั้ง 3 โซ่อุปทาน แสดงดังตารางที่ 4 โดยใช้ SCOR model หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน เป็นแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษากระบวนการจัดการธุรกิจ ซึ่งการวิเคราะห์จะประกอบด้วย (1) การวางแผน (Plan) เป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่สร้างความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน (2) การจัดหา (Source) เป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่จัดหา จัดซื้อ และการขนส่งวัตถุดิบให้สอดคล้องกับแผนหรืออุปสงค์ (3) การผลิต (Make) เป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่เปลี่ยนสินค้าให้อยู่ในรูปสินค้าสำเร็จรูปเพื่อให้

สอดคล้องกับแผน (4) การส่งมอบ (Deliver) เป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่จัดเตรียมสินค้าสำเร็จรูปและบริการให้สอดคล้องกับแผน (Chantharat & Maikaensarn, 2019)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ส่วนกลางน้ำของโซ่อุปทานกรณีศึกษาด้วย SCOR model

ระยะกลางน้ำ	SCOR	สภาพการดำเนินการ	ปัญหา	แนวทางแก้ไขปรับปรุง
1. บริการรถตุ๊กตุ๊ก	Plan	ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กจะทำการวางแผนจำนวนนักท่องเที่ยว โดยประมาณการจากข้อมูลย้อนหลัง	- ลูกค้าที่ใช้บริการรถตุ๊กตุ๊กส่วนใหญ่เป็นคนต่างชาติ ซึ่งผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กหลายรายยังไม่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวให้เข้าใจได้ โดยเฉพาะภาษามลายู	- จัดอบรมผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กเกี่ยวกับภาษาอังกฤษและภาษามลายูเพื่อให้สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ (สามารถดำเนินการได้ทันที)
	Source	กระบวนการจัดหาบริการให้แก่ลูกค้า โดยการประสานงานร่วมกันในสมาคมเพื่อให้มีจำนวนรถตุ๊กตุ๊กสำหรับการให้บริการแก่ลูกค้าที่เหมาะสม	เนื่องจากลูกค้าชาวมาเลเซียนิยมใช้บริการรถตุ๊กตุ๊กกับคนขับที่สามารถสื่อสารภาษามลายูได้มากกว่าภาษาอังกฤษ	- จัดอบรมผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายรูปจากโทรศัพท์มือถือ เพื่อเพิ่มทักษะให้กับผู้ประกอบการและยังส่งผลให้ผู้โดยสารเกิดความประทับใจ และทำให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีกได้ (สามารถดำเนินการได้ทันที)
	Make	ทำการให้บริการตามคำจ้างงาน ซึ่งสามารถเป็นรายเที่ยวหรือเหมาก็ได้	ลูกค้าของรถตุ๊กตุ๊กที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติมักจะขอให้ผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กถ่ายภาพเป็นที่ระลึกกับสถานที่ต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเดินทางไป ซึ่งผู้ประกอบการรถตุ๊กตุ๊กโดยส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการถ่ายรูปที่เหมาะสม	
	Deliver	เนื่องจากเป็นธุรกิจบริการ การส่งมอบจึงจะอยู่ในขั้นตอนเดียวกับการผลิต		
2. กระเบื้อง	Plan	ผู้ประกอบการโรงงานกระเบื้องวางแผนการผลิตโดยการรับคำสั่งซื้อก่อนสำหรับลูกค้าขนาดใหญ่ แต่สำหรับสินค้าเพื่อการค้าปลีกยังเป็นการประมาณการจำนวนน้อย ๆ เพื่อทำการทดลองตลาด	- ความต้องการของสินค้าน้อยลง เนื่องจากวัดหรือสถานที่ทางศาสนาหลาย ๆ ที่ได้ทำการสร้างหรือบูรณะเสร็จเรียบร้อยแล้ว	- เพิ่มกลุ่มลูกค้าให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดให้มีการออกบูธเพื่อสอนให้ผู้สนใจสามารถทำได้ (สามารถดำเนินการได้ทันที)
	Source	การจัดซื้อวัตถุดิบโดยส่วนใหญ่จะซื้อจากผู้ขายรายเดิมที่มีการซื้อขายมานาน และนิยมซื้อมาเป็นสินค้าคงคลังไว้ อย่างเพียงพอก่อนที่จะทำการผลิต	- ลักษณะของสินค้าที่อาจจะเข้าถึงยาก เนื่องจากในสมัยก่อนจะเป็นการผลิตเพื่อโครงการขนาดใหญ่เท่านั้น	- จัดให้มีการปรับเปลี่ยนโดยการเพิ่มความหลากหลายของลวดลาย อีกทั้งยังมีการปรับรูปแบบของสินค้าให้สามารถนำไปทำเป็นรูปแบบอื่น ๆ ได้ (สามารถดำเนินการได้ทันที)
	Make	ทำการผลิตตามคำสั่งซื้อที่เข้ามาจากความต้องการของลูกค้าเอง และสามารถผลิตเป็นสินค้าใช้สอยในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย เพื่อความต้องการของลูกค้าทั่วไป		
	Deliver	จะทำการส่งมอบไปให้แก่ลูกค้า โดยการไปติดตั้งให้ตั้งสถานที่ที่ต้องการ หรือขายสินค้าผ่านการออกบูธแสดงสินค้า		
3. ลูกปัดมโนราห์	Plan	เนื่องจากอยู่ในช่วงเริ่มต้น ผู้ประกอบการลูกปัดมโนราห์จึงยังเป็นการวางแผนการผลิตระยะสั้น ซึ่งปริมาณจะมีไม่มากนัก	สินค้ายังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก	- มีการออกบูธแสดงสินค้า เพื่อให้ผู้สนใจได้รู้จักตัวสินค้ามากยิ่งขึ้น (สามารถดำเนินการได้ทันที)
	Source	ทำการซื้อวัตถุดิบจากร้านค้าท้องถิ่น ซึ่งนิยมซื้อมาเป็นสินค้าคงคลัง เนื่องจาก		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ระยะกลางน้ำ	SCOR	สภาพการดำเนินการ	ปัญหา	แนวทางแก้ไขปรับปรุง
		ลักษณะของสินค้าสามารถใช้ได้เป็น ระยะเวลายาวนาน		
	Make	ทำการผลิตตามคำสั่งซื้อเท่านั้น เนื่องจากผู้ผลิตมีไม่เพียงพอ		
	Deliver	ทำการส่งให้ลูกค้าผ่านทางบริษัทรับ ขนส่งสินค้า หรือลูกค้าสามารถมารับ สินค้าได้เองอีกด้วย		

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าปัญหาหลัก ๆ ของโซ่อุปทานส่วนกลางน้ำกรณีศึกษาจะเกี่ยวกับความหลากหลายของสินค้า/บริการ ซึ่งสามารถปรับปรุงพัฒนาโดยการเพิ่มความหลากหลายให้มากยิ่งขึ้นโดยผ่านการอบรมจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อที่จะเพิ่มความสามารถของผู้ประกอบการให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งต้องอาศัยการร่วมมือกันหลาย ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ให้ความรู้ เพื่อพัฒนาสินค้า/บริการด้านวัฒนธรรมต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโซ่อุปทานสินค้าและบริการเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงโซ่อุปทานกรณีศึกษาทั้ง 3 โซ่อุปทานด้วยการพรรณนา ที่มีผู้เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chantharat & Maikaensarn (2019) ที่ได้ทำการอธิบายโซ่อุปทานส่วนต้นน้ำของข้าวสังข์หยดเมืองพัสด์ด้วยการพรรณนาซึ่งแสดงให้เห็นความเกี่ยวเนื่องกันของผู้ที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทาน และงานวิจัยนี้ได้สะท้อนว่า การจะปรับปรุงสินค้าหรือบริการเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมให้สามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นได้ ผู้ประกอบการควรจะได้รับ การสนับสนุนในแง่ต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงพัฒนาสินค้า/บริการ การปรับปรุงช่องทางการขายสินค้า/บริการ ให้มีความหลากหลายและสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้มากยิ่งขึ้น และสามารถทำได้ดีขึ้น เนื่องจากเมืองหาดใหญ่มีสินค้า/บริการด้านวัฒนธรรมอยู่มาก แต่ยังขาดการปรับปรุงพัฒนาสินค้า/บริการให้เข้ากับลูกค้าสมัยใหม่ที่ชื่นชอบสินค้า/บริการด้านวัฒนธรรมที่ผ่านการประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaiyaphan *et al.*, 2023 ซึ่งเสนอว่าผู้ประกอบการควรสร้างคุณค่าเพิ่มให้ตรงกับความต้องการของตลาด สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างทันทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันและสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับกลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่นได้

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาโซ่อุปทานของสินค้าและบริการกรณีศึกษาในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงในการดำเนินงานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การดำเนินงานในแต่ละส่วนมีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อกัน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานควรจะมีภาพการทำงานร่วมกันเพื่อที่จะทำให้สินค้าและบริการที่ออกมามีคุณภาพ และข้อที่ 2 วิเคราะห์ส่วนกลางน้ำของโซ่อุปทานกรณีศึกษาด้วย SCOR model พร้อมทั้งชี้ให้เห็นปัญหาและเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการสินค้า/บริการที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่จะปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และอาจจะทำให้นักท่องเที่ยวที่สนใจทางด้านวัฒนธรรมเข้ามาท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น การวิเคราะห์โซ่อุปทานกรณีศึกษาประกอบด้วย บริการรถตุ๊กตุ๊ก กระเบือ และลูกปัดมโนราห์ แสดงให้เห็นปัญหาที่ควรพัฒนาจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสินค้า/บริการ เช่น ข้อจำกัดเรื่องภาษา หรือลักษณะของสินค้าที่ยังเข้าถึงได้ยาก ซึ่งผู้ประกอบการควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงลูกค้าที่ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการพัฒนาความสามารถด้านภาษาเพื่อที่จะสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น จากผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้สามารถเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัย หน่วยงานด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถช่วยเหลือผู้ประกอบการให้สามารถพัฒนาสินค้า/บริการให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และช่วยในการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงลูกค้าที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ให้แก่ผู้ประกอบการสินค้า/บริการทางด้านวัฒนธรรม อีกทั้งผู้ประกอบการสามารถทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโซ่อุปทานซึ่งเป็นภาพใหญ่ เพื่อที่จะทำการแก้ปัญหาร่วมกันได้ ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงพัฒนาที่ยั่งยืนกว่าการพัฒนาหน่วยงานของตนเพียงหน่วยงานเดียว อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการตุ๊กตุ๊ก กระเบื้อง และลูกปัดมโนราห์กรณีศึกษาเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้กับผู้ประกอบการสินค้า/บริการด้านวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันได้อีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- Chaiyaphan, C., Kathammanee, S., Muangmungkun, T., Krainatee, M. & Wongsueng, S. (2023). Supply chain management of shadow puppets in Nakhon Si Thammarat province. *Journal of Social Science and Cultural*, 7(10), 137-147. (in Thai)
- Chanisada, C., Chevakidagarn, P. & Thitinantakorn, J. (2016). Public policy process in Hatyai city development. *Local Administration Journal*, 8(2), 137-150. (in Thai)
- Chantharat, M. & Maikaensarn, V. (2019). Upstream supply chain analysis of Sangyod Muang Phatthalung rice using SCOR model. *Panyapiwat Journal*, 11(1), 127-138. (in Thai)
- Chuenjitsiri, C., Isaaro, S., Pattano, D., Rattanapan, N., Boonpkan, K., Binmad, R., et al. (2022). *Hatyai: cultural capital development based on strengthening community identify (phase 2)*. Prince of Songkla University. (in Thai)
- Pattano, P. (2015). Factors affecting the people's reliance in safety of Hatyai municipality, Songkhla province. *Journal of Social Academic*, 8(2), 137-150. (in Thai)
- Permpol, S. & Srithong, S. (2023). The product and activity development to promote the cultural tourism of Khek noy village, Phetchabun province. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 9(7), 275-288. (in Thai)
- Promdee, M., Sutikasana, C., Khuptawatin, A. & Puttane, S. (2022). The supply chain operations reference model (SCOR Model) a case study of cricket farm entrepreneurs in Ban Saen Tor community, Bua Yai sub-district, Nam Phong district, Khon Kaen. *DRIRDI Research for Community Service Journal*, 8(2), 26-65. (in Thai)
- Sutheewasinon, P. & Pasunon, P. (2016). Sampling strategies for qualitative research. *Parichart Journal*, 29(2), 31-48. (in Thai)